

Asia: VN/33421/2021

Hallituksen esitys Maailman postiliiton (UPU) yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännönalaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä Maailman postiliiton (UPU) yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännönalaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa lausuntonaan seuraavan.

Lausuntopyyntöä kohteena olevassa hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että Maailman postiliiton yleissopimus ja sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatettaisiin voimaan lain tasolla sekä toteutettaisiin muut kansallisen voimaansaattamisen tarvitsemat toimet. Hallituksen esitysluonnoksessa keskeisinä ehdotuksina on, että Suomen Abidjanin kongressissa tekemät varaukset Maailman postiliiton yleissopimuksen artikloihin hyväksytään. Varaukset koskevat 15 artiklaa, 20 artiklan 2 kohtaa ja 21 artiklan 2 kohtaa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on kiinnittänyt huomiota varaukseen koskien 20 artiklaa, jossa säädetään tullitarkastuksista ja niitä koskevista tullimaksuista. Kyseinen artikla antaa nimetyille operaattoreille oikeuden tullitarkastuttaa lähetykset, ja näillä operaattoreilla, joilla on oikeus suorittaa tullaus asiakkaiden puolesta, on valtuutus periä asiakkailta todellisiin kustannuksiin perustuva tulliselvitysmaksu. Tällä hetkellä Suomen nimetyllä operaattorilla, Posti Oy:lla, on oikeus periä 2,90 euron suuruinen maksu 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti niiden lähetysten Tullille esittämisestä ja tullauksesta, joissa on peritty tulli- ja muita vastaavia maksuja. Kyseiseen artiklaan ehdotetun varauksen myötä mahdollistettaisiin se, että Posti Oy:lla olisi mahdollisuus periä maksu myös niiden lähetysten Tullille esittämisestä ja tullauksesta, joista ei ole peritty tulli- tai muita vastaavia maksuja. Käsittelymaksu siis sisältyisi myös esimerkiksi lähetyksiin, jotka tällä hetkellä menevät Postin vapautuspyyntökäsittelyyn.

Hallituksen esityksen mukaisesti tullikäsittely aiheuttaa nimetyille operaattorille ylimääräisiä prosessikustannuksia ja kyseinen varauma mahdollistaisi tullille esittämisen alaisten lähetysten käsittelymaksun perimisen lähetyksiltä, joista ei ole erikseen peritty tulli- tai muita vastaavia maksuja. Hallituksen esityksessä ei ole tarkemmin avattu, minkälaisia ja minkä suuruisia kustannuksia tullikäsittely aiheuttaa Posti Oy:lle.

Kuluttaja-asiamiehen aiemman linjauksen mukaan itsetullauksessa käsittelymaksujen perimistä on voitu pitää kohtuuttomana kuluttajan kannalta maksujen suuruuden osalta ja maksun perustuessa tullilainsäädännössä säädettyyn lakisääteiseen velvollisuuteen. Kuriiriyhtiöiden veloittamia, suuria käsittelymaksuja on pidetty kohtuuttomina, kun niitä veloitettiin tilanteissa, joissa kuluttajat itse tekivät EU:n ulkopuolelta saapuvien lähetysten tullauksen ja näin hoitivat tullilainsäädännön mukaista velvollisuuttaan. Kohtuuttomuutta lisäsi se, että itsetullauksen maksut tulivat kuluttajille yllätyksenä eivätkä kuluttajat voineet vaikuttaa maksuun ja sen suuruuteen. KKV kehottaakin esityksen jatkovalmistelussa arvioimaan tarkemmin varauman vaikutukset kuluttajiin ja maksujen kohtuullisuuteen. Vaikka tämänhetkinen Postin veloittama 2,90 euron hallinnollinen käsittelymaksu ei ole suuri, ei hallituksen esitysluonnoksessa ole mainintaa siitä, millainen maksu tulisi olemaan, ja millaisiin operaatioihin maksu todellisuudessa perustuisi. Kilpailu- ja kuluttajaviraston tietojen mukaan tullille esittämisen maksusta ja siihen sisältyvistä prosesseista ei ole tehty tarkempaa linjausta Maailman postiliiton yleissopimuksen säännöksissä.

KKV suhtautuu varauksellisesti sääntelyyn, joka asettaa toimijat erilaiseen asemaan palvelujen hinnoittelumahdollisuuksien suhteen. KKV kehottaa arvioimaan, vääristäisikö Postin muita toimijoita laajempi mahdollisuus periä käsittelymaksuja kilpailua markkinalla. Tällä hetkellä postilaissa säädetty yleispalveluvelvollisuus on vain Posti Oy:llä, joka toimii Manner-Suomessa Maailman postiliiton nimettynä operaattorina. Hallituksen esityksessä kuvattu sääntely KKV:n käsityksen mukaan ei siten lähtökohtaisesti koskisi muita postiyrityksiä. KKV pitää näin ollen tärkeänä, että jatkovalmistelussa selvitetään huolellisesti esityksen vaikutukset (ml. kansallisesti esitettävät varaumat) eri markkinoille sekä posti- ja logistiikkayrityksien tasapuolisiin kilpailunedellytyksiin.

Nykänen Aino-Leena
Kilpailu- ja kuluttajavirasto